

■ صفحه گام دوم انقلاب کوششی است رسانه‌ای جهت تبیین و شرح بیانیه رهبر معظم انقلاب اسلامی حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای (مدظله‌العالی) به مناسبت چهل‌وسومین سالگرد پیروزی انقلاب و در هر شماره، فرازی از بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی را مورد بررسی قرار می‌دهیم.
شنبه‌های هر هفته در تبیین این بیانیه با ما همراه باشید.

قدم به قدم با بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی(۱۵)

ارتقای شگفت‌آور بینش سیاسی آحادمردم

نگاه

محسن خاکی

رمانداشوریا جوان

اشرافیت از سوی اقشار متوسط و پایین به وضوح قابل رؤیت است. در واقع هر چند برخی از تأثیر اندیشه‌های روسو بر وقوع انقلاب در فرانسه سخن می‌گویند اما دوران دو سده تاریخ فرانسه میان امپراطوری و انقلاب نشان‌دهنده حرکت انقلاب در سطح و نه در عمق اندیشه است، بنابراین انقلاب‌های بزرگ در جهان نیز با وجود افزایش سطح آگاهی سیاسی مردم در سطح مشخصی از مفاهیم و معانی متوقف بوده‌اند، زیرا این عمق‌دال‌های مرکزی گفتمان یک‌انقلاب‌است که به‌میزان نزدیکی آن به ارزش‌ها، به انقلاب‌غنا می‌بخشد.

برخلاف انقلاب‌های‌مادر در جهان که دارای ماهیتی مادی و ماتریالیستی هستند، انقلاب در ایران پس از تجربه انقلاب مشروطه، ساختی عمیق‌دینی و فلسفی دارد.

از سویی به دلیل قرار گرفتن ایران در مرکز دشمنی تئوریک با غرب و تمرکز نبرد رسانه‌ای دشمن برای تغییر باورهای ذهن ایرانیان، فارغ

از جنس و سن، می‌توان اذعان کرد به صورت طبیعی یک فرد ایرانی پس از مدتی بدون دریافت آموزش نظری، توانایی عملی برای مقابله با شایعه و شبهه را تا حد قابل قبولی پیدا می‌کند. تجربه‌های ایرانیان از نبردهای عینی و نظری با دشمن در طول ۴۰سال گذشته بدل به تعمیق ادراک آنهاز فهم روابط بین‌الملل شده و ایران را به یکی از سیاسی‌ترین کشورهای جهان تبدیل کرده‌است، البته این وضعیت به صورت مشابه با اختلاف در سطح برای ملت‌های دیگری نیز که هدف جنگ رسانه‌ای ایالات متحده و متحدانش قرار گرفته‌اند نیز وجود دارد. در این معنا ملت‌های جبهه مقاومت مثل لبنان، سوریه و عراق و حتی افغانستان در تعمیق بینش سیاسی و فهم از روابط قدرت بسیار متفاوت از کشورهای حاشیه خلیج‌فارس خواهند بود.

از سوی دیگر به دلیل افزایش دامنه این نبرد و ورود آن به عرصه‌های عینی و مصداقی همچون روابط خارجی و دیپلماتیک، تجربه‌های

آیا مردم ایران بینش سیاسی بالایی دارند؟

به‌هم و پیچیده‌ای با جهان دارد که هر حادثه‌ای در جهان، می‌تواند روی ما اثر بگذارد، ضمن اینکه هر حادثه‌ای در ایران می‌تواند بر جهان تأثیر بگذارد. امروزه افزایش سرعت ارتباطات نیز اثر گذار است. درجه‌نگاه به جهان همان جهان‌بینی است. همه‌انسان‌هایی که بینش سیاسی دارند، دارای جهان‌بینی هستند. برخی مارکسیست، برخی لیبرال و برخی اسلامی هستند. قبل از انقلاب جهان‌بینی اسلامی به آن صورت که بعداز انقلاب مطرح شد، وجود نداشت. بیشتر مردم ایران پیش از انقلاب تحت تأثیر مدرنیسم و نظام‌های غیرسیاسی بودند، اما بعداز انقلاب مردم چارچوب نگاه پیدا کردند. در جهان‌بینی اسلامی، انقلاب ادامه انقلاب پیامبر اعظم(ص) است. دومین عنصر آگاهی است، اطلاعات از حوادث و وقایع جهانی بسیار مهم است. باید دانست که امریکا و اروپا امروز هدف‌شان چیست و در چه تعارضی با ما هستند، اگر از چارچوب جهان‌بینی اسلامی به این موضوع نگاه کنیم، آنان مستکبر هستند، اما اگر از چارچوب دیگری به این موضوع نگاه کنیم، طبیعتاً گفته می‌شود که ما در تضاد نیستیم.

اصولاً صاحبان قدرت اجازه نمی‌دهند مردم عادی اطلاعات‌شان را درباره مسائل سیاسی افزایش بدهند. از نگاه آنان، مردم کسانی هستند که احزاب و صاحبان قدرت باید آنها را برانند. به این صورت آگاهی‌های سیاسی در غرب خیلی پایین است. بد نیست خاطره‌ای در این رابطه ذکر کنم. من در

پیروزی و شکست‌ها و اعمال انواع عملیات حتی نظامی و غیر آن، ملت ایران تجربه‌های متفاوتی از زیست سیاسی را به دست آورده‌اند که بی‌سابقه است. به بیان دیگر به واسطه قرار گرفتن جمهوری اسلامی ایران در مرکز آتش رسانه‌ای و عملیات نرم جبهه غرب، دامنه و عمق جنگ در حوزه‌ادراکی و اندیشه‌ای با سایر کشورهای جهان قابل مقایسه نیست. صدها شبکه خبری، فرهنگی (فیلم و موزیک) هزاران ساعت برنامه در روز برای تخریب ذهن مخاطب ایرانی پخش می‌کنند و یک ایرانی از بدو تولد تا مرگ به صورت مستمر مورد حملات رسانه‌ای طرف مقابل قرار می‌گیرد. بدیهی است در چنین وضعیتی، فرد ایرانی ساکن در جمهوری اسلامی به «چریک رسانه‌ای» بدل می‌شود که از دفاع مقدس، تحریم‌فتنه‌های داخلی، مذاکرات سعدآباد و پرچام عبور کرده و تجربیات و بیش از آنچه در مکتوبات و رسانه‌های دنیا تولید می‌شود، به کارش می‌آید و دیگر سخت‌تر از هر ملت دیگری می‌شود او را اغوا کرد.

می‌تواند اغوا کند، از این رو انسان مختار است. پس افراد منحرف در جامعه وجوددارند. اینجا بهشت نیست و دنیایی است که مزرعه آخرت است. بالاخره در انقلاب اسلامی هم بریزش است و هم رویش.

در یک جمع‌بندی باید عنوان کرد برای اینکه بینش سیاسی‌مان از تقا پیدا کند، باید جهان‌بینی داشته‌باشیم و اگر جهان‌بینی‌مان اسلامی باشد، انقلاب را الهی می‌بینیم و آن وقت مطمئن هستیم که راه درست را انتخاب کرده‌ایم. دوم اینکه نگاه‌مان باید کلان باشد و هر حادثه خریدی را در آن قالب نگاه کنیم و سوم اینکه اطلاعات‌مان را افزایش بدهیم و اینکه به جهان‌بینی انتخابی وفادار باشیم. در جریان فتنه دلیل اینکه برخی بصیرت لازم را نداشتند، عدم انتخاب جهان‌بینی درست بود، اگر چه روحانی بودند و سواد سیاسی هم داشتند. متأسفانه در حوزه‌های علمیه نیز برخی بیان می‌کنند که کاری به مسائل سیاسی نباید داشته‌باشیم و این با گشت به گذشته است.

در مورد تفاوت بینش سیاسی و تحلیل سیاسی هم باید عنوان کرد که بینش سیاسی چارچوب نگاه (جهان‌بینی) است. تحلیل سیاسی برآمده از بینش سیاسی است که در این چارچوب می‌توان رابطه هر یک از پدیده‌ها را مورد بررسی قرار داد و در جمیع حال می‌توان علت و معلول حوادث را هم پیدا کرد. اینکه چرا این اتفاق افتاده و چرا این فرد چنین کاری انجام داده است، به بینش سیاسی برمی‌گردد. بینش و بصیرت سیاسی لازمه تحلیل سیاسی درست است. اگر بینش درستی داشته‌باشیم، هم می‌توانیم حوادث را به خوبی تحلیل بکنیم، یعنی علت و معلول را از هم تفکیک بکنیم و هم می‌توانیم آینده را پیش‌بینی کنیم. به طور مثال وقتی که بدترین حوادث پیش می‌آمد و خیلی‌ها روحیه‌شان را از دست می‌دانند، امام خمینی می‌فرمودند نگران نباشید و این حوادث خواهد گذشت. بینش سیاسی از این رو عاشورا و کل از ارض کربلا و هر ساله در ماه محرم مراسم عزاداری و رهبان انقلاب این بوده و است که انقلاب به سمت تعالی پیش خواهد رفت.

انهایی که تحلیل‌های‌شان غلط از آب درمی‌آید، مانند کسانی که می‌گفتند برجام هم چرخ سانترفیوژ را می‌چرخاند و هم چرخ زندگی مردم را، به این دلیل بود که بینش سیاسی درستی نداشتند و فکر می‌کردند به امریکا می‌توانند اعتماد کنند. ۴۰سال از انقلاب گذشته‌است و در طول این ۴۰سال، امریکا انواع و اقسام توطئه‌ها را علیه ایران انجام داده‌است. امریکا در هیچ یک از این توطئه‌ها موفق نشده، چرا که در محاسبات خود دچار اشتباه شده بود، از این رو آنها نیز در بینش سیاسی به دلیل نگاه مادی گرایانه و جهان‌بینی مبتنی بر آن دچار اشتباه خواهند.

در پایان باید عرض کنم مردم ایران به علت آموزه‌های دینی و مذهبی به خودی خود بینش سیاسی خوبی پیدا کرده‌اند. وقتی که گفته می‌شود کل یوم عاشورا و کل از ارض کربلا و هر ساله در ماه محرم مراسم عزاداری و سخنرانی برپا می‌شود، مردم بینش سیاسی پیدا می‌کنند و یادشان نمی‌رود، پیروامی هستند که فرمودند اگر دین نداری، لاقلاً ازاده باشی. مردم ایران چون مذهبی هستند، از بینش سیاسی خوبی برخوردار هستند.

مقدمه

«رابعاً: انقلاب اسلامی آ بینش سیاسی آحاد مردم و نگاه آنان به مسائل بین‌المللی را به گونه شگفت‌آوری از تقا داد. تحلیل سیاسی و فهم مسائل بین‌المللی در موضوعاتی همچون جنایات غرب به‌خصوص امریکا، مسئله فلسطین و ظلم تاریخی به ملت آن، مسئله جنگ‌افروزی‌ها و زدالت‌ها و دخالت‌های قدرت‌های قلندر در امور ملت‌ها و امثال آن را از انحصار طبقه محدود و عزلت‌گزیده‌ای به نام روشنفکر بیرون آورد. این‌گونه روشنفکری میان عموم مردم در همه کشور و همه ساحت‌های زندگی جاری شد و مسائلی از این دست حتی برای نوجوانان و نونهالان، روشن و قابل فهم گشت.»

(بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی)

مقدمه

معرفی کتاب

کتابی برای روش نظام‌مند تحلیل سیاسی

حکومت‌های مستبد دنیا صرفه‌شان به این است که مردم سیاسی نباشند، مردم درک و تحلیل و شعور سیاسی نداشته باشند، اما حکومتی که می‌خواهد به دست مردم کارهای بزرگ را انجام دهد، نظام را می‌خواهد با قدرت بی‌پایان مردم به سرمنزل مقصود برساند و مردم را همه چیز نظام می‌داند، مگر مردمش به‌خصوص جوانان و بالآخر جوانان دانشجویش می‌توانند غیرسیاسی باشند؟! مگر می‌شود؟! عالم‌ترین عالم‌ها و دانشمندترین دانشمندان را هم اگر مغز و فهم سیاسی نداشته باشند، دشمن با یک انبیاات ترش می‌تواند به آن طرف ببرد، مجذوب خودش کند و در جهت اهداف خودش قرار دهد. این‌ن نکات ریز را باید جوانان مادر کنند. (۱۲/ ۱۳۷۲/۱)

کتابی برای پاسخ به همین دغدغه، «روش تحلیل سیاسی»، کتابی از منشورات مؤسسه انقلاب اسلامی وابسته به مؤسسه پژوهشی- فرهنگی انقلاب اسلامی است. متن کتاب به شکل کامل برگرفته از بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی است که در طول سنوات گذشته در بیانات خود از راه و روش تحلیل مسائل سیاسی سخن گفته بودند.

این کتاب از مقدمه‌ای در ضرورت تحلیل سیاسی به قلم دکتر عباس‌علی رهبر، استادیار گروه علوم سیاسی دانشگاه علامه طباطبایی آغاز می‌شود. پس از آن کل متن خلاصه می‌شود در دو گفتار؛ گفتار اول، مقدمات لازم برای تحلیل سیاسی و گفتار دوم، مهارت‌ها و فنون تحلیل سیاسی. در انتهای کتاب هم دو تمرین برای به‌کاربستن روش تحلیل سیاسی آمده است؛ یکی درباره مذاکره با امریکا و دوم تحلیل کلان انقلاب اسلامی. ویژگی تمرین‌های ارائه‌شده در این است که حضرت آیت‌الله‌العظمی خامنه‌ای در این دو سخنرانی، دو مسئله مهم سیاسی را تحلیل می‌کنند و از آنجا که در این تحلیل‌ها از روش منظم و نظام‌مند بهره گرفته شده است، کشف این نظام تحلیلی برای مهارت‌آموز تمرین بسیار مهم و جذابی خواهد بود.

از ویژگی‌های دیگر کتاب این است که علاوه بر ویژگی‌های مهارتی، کاربرد آن در سخنان رهبر معظم انقلاب به صورت مصداقی نشان داده شده است. کتاب دستپنانه‌ای راهگشا برای جوانان دانشجو و فعالان سیاسی است و آنقدر کاربردی است که می‌شود از روی دسته‌بندی آن، تحلیل‌های سیاسی رایج و مرسوم را نقد کرد.

در مقدمه این کتاب آمده است: برای تحلیل درست یک پدیده سیاسی، باید روش و منطق درستی داشت. «لازم‌روشنی» به‌عنوان یک شاخص مهم در مباحث روز علمی مرتبط با «تحلیل سیاسی» مورد توجه جدی است... تحلیل سیاسی روشمند می‌تواند به ارتقای آگاهی، بینش و بصیرت جامعه کمک شایانی کند. با این ابزار است که فرد در جامعه ضمن شناخت منطقی و صحیح پدیده‌های سیاسی در فضای غبارآلود فتنه و هنگام درهم آمیختگی حسق و باطل، می‌تواند گرفتار حیرت نشود و در لحظات حساس که باید نقش تاریخی و تکلیف شرعی خود را انجام دهد، قادر باشد با استفاده مناسب از ابزار و فنون تحلیل سیاسی، به تصمیمی مناسب، دقیق و صحیح برسد.

حسن الگوی «روش تحلیل سیاسی» در آن است که از تجارب علمی و عملی حوزه امرسیاسی در آن بهره‌گیری کامل صورت گرفته و سبب شده است لوازم فهم و تحلیل پدیده‌های سیاسی و اجتماعی بهتر از روش‌های مرسوم مطرح‌شده برای جامعه فراهم آید.